

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasiło „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

List izhaja 10. in 25. vsakega meseca in stane
 celoletno K 5.— četrtletno K 1:30
 polletno „ 2:60 posamezna številka „ 25
 Za člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 4.—, za člane
 onih zadrug, ki so uvedle obvezno naročbo lista za vse člane, pa celoletno K 2.—
 Cena inseratom: 1/48 strani K 1:50, pri večkratnih objavah popust.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20.
 vsakega meseca, s tem dnevom se uredništvo zaključí.

Štev. 2.

V Ljubljani, 10. februarja 1914.

Leto I.

Naše kletarstvo!

Kletarstvo je v naših gostilnah po največ še na zelo nizki stopnji, o čemer se lahko vsak čas prepričamo. Mnogo je gostilničarjev, ki nimajo niti najprimitivnejšega znanja iz kletarstva. Ne samo, da ne vedo, kako vino nastane, kako se razvija in zori in kakšni preustroji se v njem v tem času vrše, oni niti ne vedo, kako ravnanje zahteva vino, da se v njem zabranjuje razvoj škodljivih glivic, ki ga kvarijo na kakovosti ali kvaliteti, da, celo ne vedo, kako je ravnati s prazno posodo, da se ne skazi in v njo napolnjenega vina ne pokvari.

Podpisani je imel priliko videti gostilniško posodo iz nekega trga na Dolenjskem, ki je bila znotraj na prst debelo pokrita s skorjo blata, obstoječega iz prisušenega vinskega kaleža, kana itd., iz katerega so pri temeljitem snaženju pričeli **lezti debeli črvi!**

Kakšno more biti vino iz take posode! Dober tek stalnim gostom takega gostilničarja!

Ni čuda, da se potem v nekaterih gostilnah redkokdaj dobi zares dobro domače vino. In še to, itak že vsled slabega ravnanja mnogokrat skoraj ne pitno vino, se toči pozimi ledenomrzlo, poleti zopet sparjeno in toplo, da je bolj podobno zoprti brozgi, nego žlahtni vinski kapljici, ki jo je zlato božje solnce rodilo. Pa še ta brozga se prodaja dostikrat po pretirano visoki ceni.

Ni čuda, da pri takih razmerah konsum vina zelo nazaduje, kar bridko občutijo ne samo gostilničarji, temveč tudi vinogradniki, vinski trgovci in obenem seveda tudi deželne finance.

Kaj si mora misliti tujec potnik, letovišar ali turist o našem vinogradništvu, ko se mu pogostoma nudi tako sparjeno brozgo mesto dobrega vina, kot mu ga nudijo v drugih deželah?

Kolikokrat sem dobil na mizo pokvarjeno ali cikasto vino, ki sem ga raje po mizi izlil, kakor da bi ga moral piti in

si z njim pokvariti želodec. In to ne samo v »pajzeljnih« na deželi, temveč tudi v mestnih »hotelih«!

Kako naj potem eksport našega vina napreduje, ko dobi k nam prišedši tujec tako odstrašujoč vzorec našega vina. Pa to še mnogokrat niti naše ni, temveč se — žalibog — le pod imenom domačega vina toči.

Kolikokrat imam priliko v državni vzorni kleti slišati tujca, da dvomi, da je tukaj mu ponujeno vino domača, kranjska kapljica. Če jim pa to dokažem, slišim navadno ugovor: Zakaj se pa po gostilnah takega ne dobi? Bridko je na to odgovoriti!

Da so take razmere nevzdržljive in da kriče po remeduri, to bo vsakdo priznal, zlasti pa vsak pameten in razsoden gostilničar.

Predvsem je neobhodno potrebno, da si naši gostilničarji prisvoje vsaj najbolj potrebnih naukov umnega kletarstva. Tega jim je ravnotako treba kot vinogradnikom samim, da, dostikrat še bolj, kajti po večini vinogradnik le grozdje potrga in spravi in proda že mošt ali mlado vino gostilničarju ali trgovcu, ki bi moral z njim potem pravilno ravnati, da se razvije v to, kar je na trti obetalo. Če se pa pravilno ne ravna, se lahko pokvari najbolj žlahtno vinsko kapljico.

Zato je zlasti našim gostilničarjem in vinotrzcem pouk v kletarstvu krvavo potreben.

Naj se ne zanašajo na svoja podedovana, starokopitna, po večini napačna kletarska pravila v ravnanju z vinom, osvoje naj si nauke **modernega umnega kletarstva**, katerega nauki so **znanstveno utemeljeni** in ne slone na babjeverstvu.

Nudi se jim za to prilika pri strokovnih predavanjih po deželi, pri kletarskih tečajih (n. pr. pri državni vzorni kleti v Rudolfovem, deželni kmetijski šoli na Grmu itd.) in pri drugih prilikah.

Tudi list »Gostilničar« bo prinašal članke iz kletarstva in strokovne nasvete gostilničarjem. Naj te članke vestno prebi-

rajo in se po njih ravnajo, kar jim bo v lastno korist.

Vinarski nadzornik B. Skalický.

Vpliv novih davkov na gostilničarski obrt.

Skoro v zadnji uri pred otvoritvijo parlamenta so se v državnem zboru sprejeli novi davki pod skupnim imenom mali finančni načrt. Da bodo novi davki obtežili vse davkoplačevalce, je dognano, toda največ bo pri tem prizadet gostilničarski stan. Zvišanje osebnega davka bo zadelo vse, to je res, zvišanje davka na žganje in davek na šumeče vino bo pa nosil največ gostilničar in žganjetočnik. V kratkem se uvede tudi davek na vžigalice in netila in potem bodo davčna bremena za gostilničarje še veliko večja.

Glavna napaka naše zakonodaje v davčnih stvareh je, da se pri uvedbi novih davkov premalo ozira na razmere posameznih stanov. Tako pride, da davki, ki naj bi jih po mnenju zakonodaje splošno nosili vsi stanovi in se zato manj občutili, večkrat neprimerno obremenjujejo posamezen stan in mu življenjsko existenco še bolj ogrene. Ljudje se čudijo tožbam tega stanu in ne razumejo, zakaj se ravno ta čuti bolj obremenjenega kot občinstvo, kajti davek zadene vendar vse enako. To pa je velika pomota. Kar je za druge malo pomemben večji izdatek, igra v obrtu, v katerem je novoobdačeni predmet važna stvar, glavno vlogo.

Vzemimo le **davek na vžigalice**. Tovarnar prevale davek na konzumente, ker podraži vžigalice. Že zasebnik občuti zvišanje, za gostilničarje pa postane neznošno breme. Dajati brezplačno vžigalice v gostilnah in kavarnah, povzročajo velike režijske stroške. Če se pa cene še podvoje, bo tudi režija toliko večja, in sicer tako, da je gostilničarji in kavarnarji ne bodo več hoteli zmagovati, ampak bo gost moral smodke in cigarete prižigati s svojimi

vžigalicami. Edino na ta način se bodo gostilničarji ubranili, da jih ta davek ne bo še enkrat bolj zadel kakor druge.

Isto je z **davkom na šumeča vina**. Predvsem moramo poudarjati, da nimamo nič proti temu, če se šumeča vina primerne in pravično obdačijo, že zato ne, ker se je zvišal davek na pivo in žganje, ki veliko bolj obremenjuje revnejše in srednje sloje, ki si šumečih vin niti ne morejo privoščiti. Nasprotno, ta davek ima ravno pri nižjih slojih nekaj simpatičnega, ker se pravi: Kdor si hoče šampanjca privoščiti, naj ga pa tudi dražje plača. Gostilničarji se torej ne pritožujejo proti obdačenju šumečih vin, ampak proti **obliki obdačenja**. Ta oblika obdačenja je pa taka, da grozi na eni strani nevarnost, da se domača industrija penečih vin v kratkem uniči, na drugi strani pa takorekoč onemogoči, točiti te pijače, pri katerih je vse-kakor nekaj zaslužiti.

Najvažnejše določbe zakona so: Vsak, ki prodaja peneča vina, je dolžan to pristojnim finančnim organom naznaniti. Za peneče vino do cene 4 K, je plačati davka 50 vin., za ceno med 4 K in 8 K 1 K, za ceno čez 8 K 2 kroni. Da se je plačal davek, se mora na steklenicah prilepiti davčno znamenje. Merodajna za višino davka je prodajna cena, če se ne prodaja, trgovska cena. Če proda kdo steklenico penečega vina, katero je za 4 K in z davčno znamko 50 vin. kupil, za ceno, recimo 6 K, mora na steklenico nalepiti nadaljno davčno znamko za 50 vin. Če proda isto steklenico za ceno čez 8 K, mora pa še eno znamko za 1 K nanjo prilepiti. Prav tako se mora naknadno obdačiti steklenica penečega vina, katero je kdo kupil za ceno pod 8 K in jo prodal za ceno čez 8 K.

Gostilničar, ki prodaja peneča vina, ne glede na to, ali redno, ali le v enem samem slučaju, ne da bi to naznanil finančni oblasti, se kaznuje z globo 4 K do 200 K, in vsak gostilničar, ki proda steklenico penečega vina, katere ni s prilepljenjem davčnih znamk primerno naknadno obdačil, zakrivi dohodarstveni prestop.

To so določbe, ki so za gostilničarja nemogoče, kajti od gostilničarja, ki kupi za poseben posamezen slučaj peneče vino (za ženitovanje), ni zahtevati, da se na to

spomni, da mora finančni oblasti naznaniti, in gostilničar, ki redno prodaja peneče vino, ne more prevzeti odgovornosti, da bo njegovo osebje pred prodajo pravilno davčno znamko prilepilo na steklenice, ker noben gostilničar ne more naprej določiti, če, in koliko steklenic bo prilično dal svojim gostom brezplačno, in ne more naprej vedeti, če ne bo stalnim gostom v ceni kaj popustil in vsled tega manjši davek plačal.

Poleg tega pride še nad vse nadležna kontrola, ki obstoji v tem, da so finančni organi opravičeni vsak čas pregledati prostore in kleti onega gostilničarja, ki je prodajo penečih vin naznanil. Pri tem davku so taki davčnotehnični nedostatki, da mora konzument za isto steklenico penečega vina dvojni davek plačati, ako ga pije v gostilni, kakor če ga pije doma. Ako kupi konzument šampanjca v tovarni, ga stane manj kot 8 K, dočim ga plača pri gostilničarju dražje kot 8 K, poleg tega še 1 K več davka. To bi bilo enako, kakor če bi se pivo, ki ga toči gostilničar, višje obdačilo, kakor ono, ki ga trgovec prodaja v steklenicah.

Razen tega se bo pa ta davek lahko tudi prikrajšal, sicer če bi gostilničar peneče vino prav malo računal, zato pa primerne zneske za serviranje, led, cvetlice itd. v račun stavil.

Iz tega se vidi, da oblika tega davka ni primerna.

Kar se tiče zvišanja novega davka na žganje, bo sicer gostilničar, ki ima pravico žganjetoča, cene žganja primerno zvišal. Kakšne posledice in vplive bo to imelo na gostilničarski obrt, moramo še počakati.

Kranjsko vinogradništvo in naša vinska trgovina.

(Konec.)

Na Vipavskem je bila letos situacija v vinogradništvu in vinski trgovini povsem drugačna in veliko bolj ugodna kot na Dolenjskem. Izvzemši spodnjo Vipavsko dolino, kjer je zlasti v nižjih legah slana nekaj škode napravila in izvzemši nekaj toče, ki pa ni bila nikjer posebno huda, niso vinogradi trpeli po ujmah.

Vinska trgovina je bila spočetka, zlasti ob trgatvi in po njej, prav živahna.

zen, če so premajhni. To je za plemstvo vendarle nečastno. Gotovo mu ni na slavo, če se pretepajo pod njegovo streho pijanci noč in dan. Gostilničar ni več svoboden mož; sramota je za plemiča, da hodi v njegove hiše mestna straža pijance mirit, prepovedovat jim razgrajanje in ples in hrumečo družbo metat čez prag, ako je treba. Ako se hoče plemstvo ukvarjati še dalje z vinotočem, mu da mestna gosposka vojaške v stanovanje, kakor drugim meščanom. Vrh tega bo moralo tudi plemstvo naznaniti vsakega tujca, ki pride pod njegovo streho.

Sicer so plemiči čutili, da trdijo meščani pravo, toda vinotočev le niso mogli opustiti, akotudi so bili nekateri istih misli kakor meščani.

Leta 1682. se je oglasil v deželnem zboru ugleden plemenitaš tako-le: Rajši čujem, da se pomnoži število plemenitašev, kakor da se bavijo nekateri z vinotočem ter imajo po dve, tri in štiri gostilnice.

Prišlo je mnogo tujcev, zlasti nižjeavstrijskih vinskih trgovcev, ki so veliko mošta pokupili. Pritožbe, ki so se čule takrat glede slabe kvalitete mošta, so bile večinoma neutemeljene. Vino je sicer letos zaradi hladnega poletja tudi na Vipavskem bolj šibko kot druga leta, ali kdor ni prezigodaj trgal, je dosegel prav dobro kvaliteto.

Žalibog pa zunanji vinski trgovci prav nič naših razmer ne poznajo in večkrat z vinom napačno ravnaajo in s tem sebi in vinogradnikom škodujejo.

Določili so predvsem prezgodnji termin za trgatve (20. september!), niso gledali, ali se trga v lepem vremenu ali v dežju in zato ni čuda, da je mošt, ki je ob vladajočem toplim vremenu začel koj kipeti, drugi ali tretji dan, ko je bil pipeljan na kolodvor, kazal že jako malo sladkorja.

Zato bi bilo bolje, da trgovci ne kupujejo prezgodaj, da kupujejo šele v ino in ga plačujejo po odstotkih alkohola.

S tem bi se tudi delalo proti prezgodnji trgatvi, proti kateri se itak vsi strokovnjaki bojujejo, ker se ž njo slabša kvaliteta vina in kviri dobro ime vinskega kraja.

Vinski trgovci naj zahtevajo le povsod po novem načinu, to je brez kipenja na tropu pripravljeno vino, ker je vobče boljše kvalitete.

Letos so se, menda prvič v večjem številu, oglasili tudi domači (Ljubljanski in gorenjski) vinski trgovci in gostilničarji v Vipavi, kjer so v zgornji Vipavski dolini (Št. Vid, Lozice, Podraga itd.) pokupili precej vina in sicer le po novem načinu pripravljenega, kar je prav. To bo vendar enkrat vse starokopitneže prisililo, da se poprimejo že toliko vrsto let jim od večšakov nasvetovanega umnega kletarjenja.

Vina je na Vipavskem, posebno v srednjem in spodnjem delu Vipavske doline še veliko. Dobilo bi se ga gotovo še nad 20.000 hl. Cena je zmerna, od 30 v počenši. Kvalitetna vina so že večinoma prodana, ali pa so vsaj v trdnih rokah (večjih posestnikov, zadrug itd.). Nakupna cena znaša od 50 v naprej.

Vinska kupčija sedaj precej počiva, upati pa je, da se spomladi zopet oglasijo zunanji trgovci in preostajajoče vino poku-

Policijski red od leta 1552. dovoljuje sicer vinotoč pridelanega vina, ker se dolenjec ne drži dolgo; ali prišlo je sedaj že tako daleč, da so plemenitaši postali pravi gostilničarji.

Eden plemičev je v deželnem zboru prej navedenega leta pritrdil, da je glede vinotoča mnogo nerednosti; popolnoma pa ga ne morejo prepovedati, ker sicer dolenjca ni mogoče prodati. Vinotoč naj opuste plemenitaši le takrat, če se meščani zavežejo, prodajati samo domača vina.

Enakih misli je bil tudi grof Barbo. Rekel je svojim tovarišem, ki niso imeli vinogradov: »Vi govorite lahko tako, toda jaz nimam drugih dohodkov nego vinskih.«

*) Še danes obstoječ privilegij vinotočev lastnega pridelka („pod vejo“) obstoja kakor razvidno še izza starih časov, katerih se poslužujejo vinorejci v vinorodnih krajih, vsled česar trpe tamošnji gostilničarji ogromno škodo. V odpravo teh vinotočev so gostilničarske organizacije zadnja leta energično nastopale, dosegle pa še ničesar, zato bo treba še energičnega boja.

LISTEK.

Ljubljanski gostilničarji v stari dobi.

Po raznih virih spisal Avg. Zajec.

(Dalje.)

Naslanjaje se na te privilegije, so podili Ljubljančani pivce iz plemenitaških gostilnic tudi tedaj, ako so plemiči prodajali vino, ki so ga pridelali sami. Očitali so jim ob tem, da škoduje plemič z vinotočem svojemu plemstvu, da dela iz svojih gradov in palač pivnice, da je strežaj in hlapec pijancev ter da si nakopava noč in dan sitnosti na glavo. Najbolj pa si škodi plemstvo s tem, da se mora klanjati meščanskemu sodišču, ker se bavi z meščanskim obrtom. Vino točeče plemstvo se mora pokoravati vsem onim naredbam, ki veljajo za meščane, mora dajati vsako četr-tinko leta cimentirati sode in plačati ka-

pijo. Kdor izmed domačih vinskih trgovcev bi se torej rad založil z vipavcem po zmerni ceni, ta naj se potrudi sedaj.

Na Vipavskem se prideluje po veliki večini le belo vino.

Velika pomanjkljivost našega vinogradništva je, da nimamo prave eksportne vinske trgovine. Med tem, ko je n. pr. na Nižjem Avstrijskem na stotine vinskih trgovcev, ki izvažajo na tisoče hektolitrov vina na leto v druge, nevinorodne dežele, nimamo na Kranjskem niti ene vinske trgovine,¹⁾ ki bi izvažala naše vino v tujino, nasprotno pa skoro vsi vinski trgovci vino k nam uvažajo iz drugih dežel, n. pr. iz Istre, iz Dalmacije itd.

Posebna specialiteta Kranjske pa je, da celo gostilničarji po deželi v vinorodnih krajih kupujejo tuja vina in da se naš vinogradnik ne brani piti in drago plačevati po gostilnah tuje vino medtem ko ima svojega doma polno klet in ga ne more prodati.

Te razmere se morajo spremeniti, kar bo v korist trgovskim krogom samim. Če nima kmet denarja, ga tudi trgovec ne dobi in vlada splošna revščina.

Ne rečem, da bi si ne smel gostilničar na deželi nabaviti tujega, zlasti močnejšega vina, posebno kadar je pri nas vino slabše kvalitete, ampak to vino naj bi porabil za cepljenje (rezanje) domačega vina v namen, da ga zboljša in ga napravi bolj pitnega.

¹⁾ Izvzemši zadrug.

Nasprotno se pa bodo morali naši vinogradniki privaditi, da ne nastavljajo, posebno ne v pričetku kupčevanja z vinom, to je po trgatvi, pretiranih cen, kajti to marsikaterega tujega kupca, kateremu so navadno nižje kupne cene v drugih deželah znane, preplaši, da se obrne drugam, in ko je svojo zalogo napolnil, se ne briga več za naše vino. Zato navadno na Dolenjskem vino spomladi v ceni pade.

Vsekakor pa bi morali vinski trgovci dobro kvaliteto vina zopet dobro plačevati.

Žalibog, da nimajo pri nas vinski trgovci navadno zmisla za kvalitetno vino in bi najraje kupili vselej »eno k drugem«. To ni prav. Gotovo bi na kvaliteto vina pri nas zelo dobro vplivalo, da se vino plačuje po kvaliteti, kakor n. pr. na Štajerskem, Avstrijskem itd. Vsak vinogradnik bi se potrudil pridelati kar najboljšo vino in naše vino bi kmalu zaslovelo po daljnih krajih, kjer bi našlo dobro plačujoče odjemalce.

V severnih krajih (na Češkem, Moravskem, v Galiciji itd.) zahtevajo po večini le kvalitetna ali vsaj boljša vina, ker tam vina za žejo navadno ne pijo. Da si te kraje pridobimo, moramo jim nuditi le dobro blago po primerni ceni.

K sklepu svojih izvajanj naj podam še malo sestavo o množini vinskega pridelka v zadnjih šestih letih, to je od leta 1908. in leta 1913., da interesenti lahko sami presodijo stanje vinskih zalog v Avstriji.

	Vinski pridelok v hl je znašal leta:					10 letni o-	Pridelok
	1908	1909	1910	1911	1912	mer od leta 1903 do leta 1912.	leta 1913 cenjen po trgatvi.
1. Nižje Avstrijska	2.447.439	1.000.275	153.260	742.386	275.305	923.920	480.810
2. Štajersko	1.820.028	1.640.573	324.366	402.706	398.717	840.373	325.000
3. Koroško	475	140	—	75	44	115	80
4. Kranjsko	390.271	361.360	58.704	225.991	103.893	207.575	172.100
5. Tirolsko	977.448	717.634	704.878	583.094	979.029	880.383	1.017.000
6. Predarlško	1.785	1.126	298	920	234	767	400
7. Goriško-Gradiško	372.814	393.928	113.735	252.007	350.416	225.052	530.000
8. Trst z okolico	11.680	12.470	8.640	7.080	5.984	7.048	7.390
9. Istra	754.826	570.812	429.227	407.467	447.078	495.915	509.200
10. Dalmacija	988.835	1.416.661	727.992	1.056.920	1.388.613	931.294	1.156.400
11. Češka	11.020	9.900	4.512	10.340	3.884	10.905	4.000
12. Moravska	313.948	127.691	21.285	147.668	16.657	164.864	44.409
Skupaj	8.142.194	6.252.571	2.546.897	3.836.654	3.969.870	4.688.211	4.246.829

C. kr. vinarški nadzornik B. Skalický.

Naposled je sklenil deželni zbor, da se odpravi vinotoč plemenitašev. Od dne 1. septembra leta 1683. naj ne toči nobeden gospod, bodisi duhovnik, bodisi posvetni, vina na drobno, niti v Ljubljani, niti v kakem drugem mestu. Izvzeta je edinole nemška Komenda,¹⁾ ki ima mnogo svojega posestva v oblasti ljubljanskega mesta in ji pristoja pravica vinotoča že od nekdanj. Obenem so obvezali plemiči Ljubljančane, da ne bodo kupovali vina drugod kakor samo na Kranjskem. Na debelo so smeli plemiči tržiti tudi nadalje.

Plemiči so enako sklenili leta 1688. Enak odlok je prispel Ljubljančanom s cesarskega dvora na njih pritožbo l. 1692.

¹⁾ Nemška Komenda ali hiša nemških vitezov (s križansko cerkvijo) je stala na južnem koncu Gosposke ulice. Komenda je bila popolnoma samostojna in imela svoje sodišče razen krvave sodbe. Pod Komendo je spadalo malone vse Gradišče. Krakovo z Mirjem in Šentjanžvo predmestje med sedanjo frančiškansko cerkvijo in južnim kolodvoru.

To pa so kmalu pozabili in že l. 1707. je dovolil deželni zbor vinotoč tudi plemičem. Stanovi so se opirali na policijski red iz leta 1552., češ da je v njem natančno izrečen razloček med vinorodnimi deželami in onimi, kjer vino ne rodi. V nevinorodnih krajih, tako so razlagali plemiči policijski red, je dovoljeno vsakemu plemiču privažati v mesto toliko vina, koliko ga potrebuje za se; v vinorodnih krajih pa ga sme prodajati na drobno kakor meščan. Le-ti so ugovarjali temu na vse kriplje in trdili, da je dovoljena prodaja le na debelo. Dunaja ne smejo tu staviti v zgled. Na Dunaju je mnogo izvzetih stanov, ki imajo pravico vinotoča že od nekdanj, v Ljubljani je edina komenda, ki izvršuje to pravico brezpogojno.

Meščani so napeli vse sile, da bi ovrgli sklep deželnega zbora. Poudarjali so cesarski vladni, da je vinotoč edina obrt, ob kateri žive meščanski gostilničarji. Mnogo je meščanov, ki nimajo drugih dohodkov in si le z vinotočem služijo svoj

Izpremembe osebnih davkov.

Z uveljavljenjem novih osebnih davkov so se davčna bremena vsem stanovom zopet zvišala. Ta povišek sicer pri manjših davkoplačevalcih ni posebno občuten, ker se začne pri dohodkih od 1800 kron dalje po 20 vinarjev in naraste do dohodkov 10.000 K do 6 K. Od tu nadalje šele se začne znatnejši povišek. Glavno za gostilničarje je, da se ni zvišala občna pridobnina ali obrtni davek, ki veliko bolj teži obrtnike, kakor pa osebni davek ali osebna dohodnina, ker se mora od njega plačevati tudi deželne, občinske ter druge doklade, dočim osebni davek ni podvržen nobenim dokladam.

Pod tehnični in skupni izraz osebni davki spada občna pridobnina ali obrtni davek (patent), ki ga plačujejo obrtniki in trgovci od svojih obrtov. Dalje spada k temu pridobnina od podjetij, ki so javnemu dajanju računov podvržena. To so n. pr. delniške družbe, hranilnice, pridobitne in gospodarske zadruge itd. Potem spada še prihodnina ali rentnina in pa osebna dohodnina. Po finančnem načrtu se je nekoliko izpremenila občna pridobnina, precej veliko pa osebna dohodnina.

Pri občni pridobnini se je preuredil volilni način in poslovna doba pridobninskih komisij. **Pridobninske komisije**, v katere se deloma volijo, deloma od finančnega ministra imenujejo člani, so zato tu, da odmerjajo obrtni davek. Pri osebni dohodnini store to cenilne komisije. Važno je torej, da se davkoplačevalci udeležujejo volitev v teh komisijah in da premislijo, komu naj poverijo zaupanje, da jim davek odmeri. Med gostilničarji je bilo doslej le malo zanimanja za te volitve. Vsak je bil vesel, če mu ni bilo treba slišati o davkih in davčnih oblastih. To pa ni prav in je marsikomu v veliko škodo. Zato pa dragi gostilničarji, ki plačujete obrtni ali osebno-dohodninski davek, pazite na to, kdaj se bo spet vršila volitev v pridobninske ali cenilne komisije. Važno je, da se takrat sestavi volilni odbor v okolišju okrajnega glavarstva, oziroma bi bilo najbolje, da posreduje zadruga, oziroma vse zadruge, ki spadajo pod eno okrajno glavarstvo, sestavo volilnega odbora, ki bo v sporazumu z davkoplačevalci, določil osebe, ki jih je voliti v davčne komisije. Ko dobite

kruh in preživljajo svoje družine, zlasti tisti, ki niso rokodelci. Kaj naj počne meščan, če dovaža plemenitaš v mesto nele vino, ki ga je pridelal sam, ampak tudi tisto, ki ga je dobil od svojih podložnikov za davek, ali ga celo pokupil od njih? Po njegovem zgledu se ravnaajo tudi deželni uradniki, strežaji in drugi, ki dero kar v gostih trumah v mesto in pod oblast deželne gosposke. Teh ljudi je sedaj (l. 1707.) toliko, da so spravili v svoje roke večino gostilnic, ki so jih imeli poprej meščani. Če morejo kupiti le polovnjak vina, gredo pod deželno varstvo. Ta sodrga se je priptela od vseh krajev v mesto in vpliva kaj slabo na javno npravnost. Že v gostilnicah plemenitašev se gode čudne stvari, kaj šele v beznicah! Odkar se je razglasil prost vinotoč, so našli zjutraj pred bolnico in po cestah osemnajst zapuščenih novorojencev.

(Dalje prih.)

od okrajnega glavarstva glasovnice, jih ne vrzite proč, ampak volite! Volite pa take može, katerim so razmere posameznih volilcev, posameznih krajev, uspeh letine preteklega leta dobro znane, da se vam potem ne bo treba pritoževati čez visoke davke in v pritožbah razlagati resnične razmere. Ponovno še enkrat opozarjamo, da vpoštevate te volitve!

Doslej so se na deželi volili člani pridobninskih komisij v tretji in četrti razred posredno, to je po volilnih možeh. Ta določba, ki gotovo v dobi, ko so za državni in deželni zbor uvedene neposredne volitve, ni bila več na mestu, po davčni preosnovi odpade. Odslej bodo volili tudi trgovci in obrtniki na deželi **direktno** članne pridobninskih komisij. Komisijski člani se pa ne bodo volili več na štiri leta, kakor doslej, temveč na **osem** let, istotako bo trajalo poslovanje članov, ki jih imenuje finančni minister, osem let.

Kljub temu, da osebnodavčni zakon zahteva od komisijskih članov strogo molčečnost v vseh zadevah, ki se izvedo pri komisijskih sejah, in za prestopke zoper molčečnost, določa stroge kazni in sicer zapor do treh mesecev ali denarne kazni do 2000 K, se vendar pogosto čujejo pritožbe, da komisijski člani greše zoper ta nad vse važni pogoj pravične davčne priredbe. Doslej so morali komisijski člani v roke predsednika obljubiti, da »bodo imeli v tajnosti komisijske razprave in vse razmere davčnih zavezancev, za katere izvedo pri razpravah.« Po davčni preosnovi pa bodo morali komisijski člani ob nastopu svojega posla **priseči**, da bodo postopali pri komisijskih preiskavah ne glede na osebo nepristransko, po najboljši vesti in vednosti in imeli »strogo v tajnosti, karkoli izvedo po razpravah sploh, zlasti o razmerah davčnih zavezancev.«

Važna je tudi izprememba glede rešitve prizivov. Ako namreč predpisani osebni davek ne presega vsote 500 K, to je torej večinoma pri vseh prizivih, in sta pridobninska komisija ter njen predsednik mnenja, da je prizivu v celoti ugoditi, o prizivu razsoja pridobninska komisija sama in ga torej ni treba še predložiti finančnemu ravnateljstvu, da o njem odločuje pridobninska komisija.

Toliko o izpremembah v obrtnem davku. Vpogled v poslovne knjige zadeva tudi občno pridobnino, toda o tem bomo posebej govorili.

Kakor pri pridobninskem davku, se je poslovna doba cenilnih komisij pri osebnih davkih podaljšala na šest let. Tudi novi udje cenilne komisije bodo odslej naprej morali ob nastopu svojega posla **priseči**, da bodo postopali pri komisijskih obravnavah nepristransko in imeli v tajnosti vse, kar bi izvedeli po komisijskih razpravah zlasti o razmerah davčnih zavezancev. Doslej so dobivali komisijski udje samo odškodnino za pota. Po izvršitvenem predpisu o osebnodavčni noveli bo pa pod gotovimi pogoji pristojala komisijskim udom tudi odškodnina za zamudo pri služku ali pridobitku. Tudi zaupniki se bodo odslej imenovali za dobo šest let, do čim dosedanji zakon glede poslovne dobe zaupnikov, imenovanih po deželnem odboru (mestnem magistratu), ni imel nobene posebne določbe.

Osebna dohodnina se bo odslej plačevala pri letnih dohodkih od 1600 K dalje. Dosedaj je moral plačevati tak davek že

vsak, ki je imel 1200 K dohodkov. Po našem mnenju bo vsled te izpremembe veliko gostilničarjev, zlasti na deželi, oproščenih osebnih davkov. Za manj premožne gostilničarje bo novi zakon olajšava. Pri dohodkih od 1600 K do 1800 K ostane davek v isti višini, kakor do sedaj. Pri dohodkih od 1800 kron do 10.000 kron bo nastopilo zvišanje, in sicer od 20 vinarjev do 6 kron. Čim višji dohodek ima kdo, tem večje zvišanje ga bo zadelo. Vendar zvišanje pri teh dohodkih ni posebno pomembno. Pač pa se bo zvišal davek v večji meri pri tistih, ki imajo letnih dohodkov nad 10.000 K. Pri dohodkih od 10.000 do 11.000 K se zviša davek za 15 K, pri dohodkih od 20.000 do 22.000 K se zviša za 67 K 60 v, pri dohodkih od 200 do 310.000 kron pa za 2730 K. Novi zakon ima tudi določbe, po katerih bodo plačevali neozelenjeni višji davek, ki se prične šele pri dohodkih 2400 K. Plačevali bodo 15 odstotkov višji davek. Oni pa, ki morajo skrbeti še za eno osebo, bodo plačevali 10 odstotni davek.

Napovedati bo treba vsako leto le dohodek prejšnjega leta, ne pa pri nestalnih dohodkih povprečni dohodek zadnjih treh let, kakor so morali n. pr. doslej storiti trgovci in obrtniki. Če ima žena ali kak drug rodbinski član postranski dohodek, se ta odslej ne bo več smel prištevati skupnim dohodkom hišnega gospodarstva, ako ti dohodki ne presegajo vsote 4000 K. Ta izjema velja samo za dohodke iz dela, torej brez sodelovanja glavnice. Če ima žena gostilno, ta izjema ne velja, pač pa, če je žena tovarniška delavka, učiteljica, šivilja itd.

Važna je tudi določba glede pomilostitve. Kdor je doslej napačno, torej prenizko napovedoval svoje dohodke, se ga ne bo kaznovalo za prejšnje neresnične napovedi, ako v bodoče ne bo namenoma zopet to storil. Za vse prestopke v preteklosti obstoji tedaj splošna pomilostitev, seveda le za one davkoplačevalce, ki bodo v bodoče v polnem obsegu zadoščali davčnim predpisom.

Kdor je zdaj v kazenski preiskavi, bo od davčne oblasti pozvan, da po resnici napove svoje dohodke, in ga vsled tega ne bo zadela prav nobena kazen. Kdor je bil v kazenski preiskavi in če kazenska razsodba še ni postala pravomočna, bo istotako pozvan od davčne oblasti, da prizna pravilne dohodke in umakne svoj priziv. V tem slučaju ga bo zadela le eno dvakratna kazen in bo to že finančno ravnateljstvo smelo odločiti. Če je pa razsodba postala že pravomočna, se bo pa ministrstvo tudi oziralo na položaj in kolikor mogoče kazni odpisalo.

Obrtne pravice in predpisi.

Oddaja gostilniških koncesij. Obrtne oblasti so pri podeljevanju gostilniških koncesij jako stroge in dandanes je že težko doseči tako koncesijo, razen če niso dane posebne krajevne potrebščine. S stališča gostilničarskega obrta je to odobravati, kajti konkurenca je v tej stroki zelo huda. V nekaterih slučajih pa vendar ni odobravati postopanja obrtnih oblasti. Zgodili so se slučajji, da obrtna oblast ni hotela dovoliti prenosa gostilniške koncesije od očeta na sina ali od tasta na zeta po smrti prvih. Take prenose gostilniških

koncesij bo gostilničarstvo vedno zagovarjalo, kajti, kam naj gre rodbina umrlega gostilničarja, ako se ji odvzame edini zaslužek, od katerega je živela. V tem oziru je že enkrat sprožila gostilničarska zadruga za ljubljansko okolico to vprašanje in stavila na občnem zboru zveze gostilničarskih zadrug tozadevno resolucijo, ki se je tudi soglasno sprejela. Zveza je potem vložila na deželno vlado, trgovinsko ministrstvo in osrednjo državno zvezo gostilničarskih združnih zvez primerne vloge. Pred kratkim smo čitali o tem vladno izjavo, ki se glasi: Zastopniki organiziranih gostilničarskih in krčmarskih obrtov so se ponovno pritoževali, da se nove gostilniške koncesije ne podeljujejo v soglasju s krajevno potrebo. Z ozirom na te pritožbe je trgovsko ministrstvo pred kratkim izdalo na vse politične deželne oblasti ukaz, da se morajo že ponovno izdane tozadevne odredbe strogo držati in je pri tem opozarjalo na to, da je strožja 'prasa' pri podeljevanju, zlasti žganjetoških koncesij tudi primerna, da zboljša pri marsikaterih gostilnah ne vedno čiste razmere v gospodarskem in nrapnopolicijskem oziru, kakor tudi da utesni pijančevanje in tega posledice. Da se to doseže, je treba tudi strogo postopati pri odvzetju onih gostilniških koncesij, ki se med postavno dobo niso izvrševale. Pri tem ukazu se je trgovsko ministrstvo oziralo posebno na žganje in vinotoče v ožjem smislu, toda izrecno poudarjalo; da ne namerava pri tem ovirati ustanovljenja prenočišč in hotelov v interesu tujškega prometa. Tudi že obstoječi obrti se ne smejo v nikakem oziru oškodovati, do čim se mora proti neupravičenim izvrševalcem točenja alkoholnih pijač z vso strogostjo zakona postopati.

Važno za združne načelnike. Gostilničarska zadruga za okolico Inomosta je v zadnjih letih strožje postopala s pobiranjem združnih doklad in glob ter je vse zamudne člane po § 115. obrtnega reda prisilila, da so vplačali doklade po c. kr. okrajnem glavarstvu. Proti temu se je pritožil neki član, ki je bil lastnik radicirane gostilniške koncesije, katero je drugi osebi dal v zakup. (Radicirani obrti so taki obrti, ki so tesno navezani na kako hišo. Če se proda hiša, se obenem prenese koncesija na novega lastnika, do čim se v kako drugo hišo ne more prenesti.) Okrajno glavarstvo je pritožbi ugodilo. Zoper to odločbo je združno načelništvo vložilo priziv na namestništvo. To je rešilo priziv v tem smislu, da postane lastnik radicirane gostilniškega obrta, ako se ta izvršuje, član zadruga in da je obvezan plačati vpisne pristojbine, združno doklado pa mora v slučaju, da se da gostilna v najem, le najemnik plačati. Zoper to odločbo se je vložila pritožba na c. kr. trgovinsko ministrstvo, ki je z odlokom z dne 20. novembra 1913 v polnem obsegu ugodilo združnemu načelništvu, da mora lastnik gostilniške koncesije vse dolžnosti, ki jih ima kot združni član izpolnjevati. Ta odlok trgovinskega ministrstva polagamo na srce združnim načelništvom, kakor tudi članom, da bodo rednejše plačevali združne doklade.

Čaj z rumom in brez ruma. Kdor nima pravice točiti žganje, ne sme tudi čaju pridevati rum ali konjak, v tem oziru so predpisi zelo strogi, kakor nam ravno

kaže notica pod »Stanovskimi novicami« v slučaju Kamenšek. Pač pa obrtna oblast ni tako rigorozna, če prosijo gostilničarji, ki imajo pravico črke f § 16 obrtnega reda t. j. prodajati kavo, čaj, čokolado in druge gorke pijače in okrepčila, da se jim raztegne koncesija v toliko, da smejo čaju ali kavi privedati rum ali konjak. Zato svetujemo dotičnim gostilničarjem, naj prosijo pri obrtni oblasti za to pravico, da se izognejo morebitnim kaznim. Vemo prav dobro, da gostje v največ slučajih ne marajo čaja brez ruma ali konjaka, zato je gostilničarju silno težko, če jim ga ne more dati. Če pa prosi za to pravico, mu jo bo obrtna oblast tudi podelila, ker ni proti temu nobenih zadržkov.

Zvezne objave.

Zveza opozarja vinotrčce in vinogradnike, da inserirajo v listu prodajo svojih vin, kajti ti inserati bodo imeli uspeh, ker se »Gostilničarja« razpošilja v čez 3000 izvodih gostilničarjem, kavarnarjem in žgarietoločnikom na Kranjskem, Štajerskem in Primorskem.

Zadruga se opozarja, naj pošiljajo pravočasno Zvezi vabila na občne zборе, da se natisnejo v listu. Ravnotako naj vpošljejo prepise zapisnikov občnih zborov, ki se bodo tudi objavili.

Tovariši, delajte na to, da bo vsak naročen na »Gostilničarja«.

Ne zavržite »Gostilničarja«, ko ga prečitajte! List ima trajno vrednost glede nasvetov in razlage zakonitih predpisov, zato pride vsakdo v položaj, da išče v prejšnjih številkah pouka v njem.

Stanovske novice.

Zavod za pospeševanje obrta na Kranjskem. Deželni odbor je imenoval v kuratorij zavoda za pospeševanje obrta na Kranjskem: A. Članom: Leopold Cigler, čevljar, Novo mesto; Fran Končan, ključavničar, Domžale; Ivan Kregar, pasar itd., Ljubljana, Elizabetna cesta 3; J. Ložar, krojaški mojster, Ljubljana, Sv. Petra cesta; Fran Pust, tesarski mojster, Ljubljana, Streliška ulica 12; Anton Rojina, mizar in posestnik, Ljubljana, Kolodvorska ulica 12; Janez Ronko, zidarski mojster, Cerknica; Franc Šolar, ravnatelj žebljarske zadruge, Kropa. — B. Namestnikom: Babič Franc, krojaški mojster, Škofja Loka; Iv. Ogrin, zidarski mojster, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje; Ivan Pengov, podobar, Ljubljana, Kolodvorska ulica 20; Ivan Šiška, kolar in posestnik, Ljubljana, Metelkova ulica 4; Feliks Toman, kamnosek, Ljubljana, Resljeva cesta; Trpin Matej, slikar, Ljubljana, Elizabetna cesta 3; Eržen Lovro, načelnik sodarske zadruge v Češnjici pri Železnikih; Tanko Mihael, lončar, Nemška vas pri Ribnici. — Med temi člani ni niti enega gostilničarja, čeprav je v deželi največ obrtnikov gostilničarjev in ti tudi največ deželnih doklad plačujejo, bodisi direktnih ali indirektnih. Nismo pričakovali, da bi deželni odbor tako omalovaževal naš stan. Saj je naš obrt prav tako potreben pospeševanja, kakor vsak drugi obrt. —

Pričakujemo, da se nas prihodnjic ne bo več tako preziralo.

Čaj z rumom ali kaj res nimajo drugega opraviti? Gostilničarka Kamenšek v Dobravi pri Bledu je bila obsojena na 20 K globe, ker je svojim gostom dajala čaj z rumom, dasi ni imela koncesije za prodajanje žganja. Pritožila se je na upravno sodišče, poudarjajoč, da ni prodajala ruma samega, nego ga le na zahtevanje gostov dajala k čaju, ne da bi zato zahtevala plačila, ker rum s čajem ne velja pri njej nič več, kakor čaj brez ruma. Iz tega pa izhaja, da ni ruma obrtno prodajala. Finančna oblast pa se je postavila na stališče, da je gostilničarka prekoračila svojo koncesijo, ker da je vseeno ali je rum dajala samo s čajem ali brez čaja in ali je jemala za rum plačilo ali ne. Upravno sodišče je temu pritrdilo in odbilo pritožbo. — Kdor torej nima koncesije za prodajanje žganja, še zastonj ne sme dati ruma k čaju. Tako se godi malim ljudem; velikim davčnim defraudantom pa nikoli ne pridejo do živega. — To notico smo čitali v nekem dnevniku in čitatelji so se gotovo čudili, da je kaj takega mogoče. Takih strogih predpisov, katerih najmanjša kršitev se kaznuje s strogimi globami, ima gostilničarski stan prav mnogo nad seboj in da velikokrat niti ne ve, če kaj prekrši predpise ali ne. Finančna oblast je pa takoj tukaj s kaznimi in najboljša ter resnična dobra volja ne pomaga nič. Lahko rečemo, da je gostilničar najbolj šikaniran stan v državi, ker prodaja alkoholnih pijač je kakor prodaja stekla: če se le malo napačno gameš, pa si ubil steklo, ravno tako se zgodi nevede in nehote gostilničarju velika škoda.

Zopet utesnitev v gostilniškem obratovanju. V Ljubljani je bil od nekdanj običaj, da so prirejali gostilničarji po enkrat v predpustnem času svojim stalnim gostom domače hišne veselice, takozvane »hausbale« s plesom. Te so posečali tudi tovariši gostilničarji prijateljsko drug k drugemu, ko so svoje goste odpravili, t. j. po polnočni uri. A čujte! Prihod c. kr. državne policije hoče tudi to staro tradicijo ugonobiti. Poroča se nam, da policija kratkomalo ne dovoli plesa dalj, kakor do polnoči za domače veselice. Čitali smo sicer že v dnevnikih, kako se družabno življenje v Ljubljani ugonablja in prepričani smo sedaj, da se nekdanje veselo družabno življenje v Ljubljani resnično sistematično ubije. — Pri takih domačih veselicah gostilničar itak nič ne zasluži, ker ga same policijske in občinske pristojbine veljajo vsakokrat 14 do 16 K, godec pa tudi ne veliko manj. Kje more torej v enem večeru to zaslužiti? A njemu je na tem, da da svojim stalnim gostom in prijateljem enkrat na leto priliko, da na njegov račun malo poskočijo. Znano je, da še stare ženice in očanci na domačih veselicah neženirano zaplešejo, kar povzročuje dostikrat mnogo smeha in veselega razpoloženja. Kakor pa sedaj kaže, bodo morale v Ljubljani in okolici ponehati starodavne domače veselice, kajti nobenemu gostilničarju ne bo prišlo na misel, da bi ob času, ko ima itak prosto policijsko uro, plačal licenco za godca. Gostje prihajajo itak šele po deseti uri, največ jih pa pride šele po polnoči, ko se drugod zapre. Ako se slavna policijska oblast ne vrne k prejšnji praksi, to je dajati licence vsaj do če-

trte ure zjutraj, kakor je bilo doslej običajno, se bo gostilničarstvo sicer moralo ukloniti, zato pa tudi ne bo več jemalo licenc. In kdo bo pri tem največ trpel? Občinska blagajna in občinski reveži, ki ne bodo dobivale več plesnih taks.

Zadružne objave.

Ljubljanska gostilničarska zadruga. Ko se je izvedelo za postopanje c. kr. državne policije pri podeljevanju plesnih licenc za domače veselice, je šel zadružni načelnik g. K a v č i h gospodu policijskemu ravnatelju intervenirat. Tu se mu je reklo, da se bo ta stroga odredba striktno držala in da se ne more odnehati. Policijsko ravnateljstvo je pa pripravljeno dajati ob času od 19. do 24. februarja plesna dovoljenja pri domačih veselicah tudi za nekaj ur čez polnoč. Seveda pa mora vsak posameznik pravočasno zaprositi za tako dovoljenje in plačati običajne pristojbine.

Zadruga v Tržiču. Slavno c. kr. okr. glavarstvo v Kranju je dne 16. decembra 1913. l., pod št. 29.086, izdalo prepoved, da gostilničarji na deželi ob sobotah in dnevih pred prazniki od 5. popoldne do 5. zjutraj prihodnjega ponedeljka, oziroma onega dne, ki sledi prazniku, ne smejo točiti žganja. Obenem nam je slavna obrtna oblast zapretila, da nas bo v slučaju prestopka kaznovala z globo do 1000 K.

Ta neutemeljena prepoved slika gostilničarjem na deželi lepo bodočnost! Gostilne na deželi so vendar večinoma navezane na dohodke ob nedeljah in praznikih, kajti ravno te dneve pridejo gostje v večjem številu, medtem, ko so gostilne ob delavnikih prazne. Slavna obrtna oblast je dovolila gostilničarjem in kavarnarjem v mestih in trgih tudi za take dneve točiti žganje in to radi izletnikov in turistov, kakor bi teh bilo največ ravno po mestih in trgih. Stvar je ravno narobe, ker izletniki in turisti so — kakor obče znano — ravno meščani, ki si ob takih dnevih iščejo razvedrila na deželi. Kmetje po deželi ne delajo prav nobenih izletov, ker so od vsakdanjega težkega dela utrujeni in so veseli, da se ob takih dnevih odpočijejo.

S to prepovedjo se nam je prikrajšalo naše dohodke tako občutno, da tega ne moremo mirno prenesti. Davčni vijak je vedno hujši; od leta do leta se nam nakladajo večji davki; ne vpraša pa se nas nikdar, kje naj dobimo denar, da plačamo naložene nam davke. Če že ne smemo svojih pravic, kakor jih imamo zapisane v koncesijskih listinah, več izvrševati, potem naj slavna obrtna oblast skrbi tudi za to, da se nam bo davek odpisal, ker to je vendar očitna krivica, da se nam nalaga vedno večji davek, naše podeljene pravice pa se nam s takimi prepovedmi vedno bolj krčijo. V državnem zboru so razprave radi povišanja davka na žganje, ker državi primanjkuje denarja, pri nas pa se hoče prodaja omejiti, seveda, davek pa naj bo kolikor mogoče visok, da bo kolikor možno več donasal državi. Kje pa naj gostilničar potem vzame denar za plačevanje državnih davkov v še neznosnejši meri, kakor je sedaj, če se mu prikrajšajo pravice, katere ima v rokah? Če se že hoče zatreti žganje, naj se zapro tovarne, naj se prepove kuhati žganje itd. in potem dobi država kakih sto milijonov na leto manj dohodkov.

Potem pride pa še to, da gostilničarji mnogo manj žganja iztočimo, kakor se ga iztoči po privatnih hišah. Ker se izdajajo take prepovedi, si ljudje nabavijo pravočasno žganje in ga potem žehtajo po različnih bajtah in hišah cel prepovedani čas, ne da bi kdo plačal državi le en vinar davka. Vse to nečedno početje se mirno trpi in nikdo, niti obrtna, niti cerkvena oblast ne gane z mazincem, da bi tako ravnanje preprečila. Slavna obrtna oblast je zelo občutljiva samo glede gostilničarjev, sicer pa je za vse nepostavno početje zasebnikov popolnoma gluha in slepa.

Ta prepoved pa je tudi dokaz, da se hoče popolnoma uničiti obrt, ki prinaša državi tako izdatne dohodke, da bi brez teh sploh ne mogla izhajati, ali pa bi morala iskati druge vire dohodkov, pa ne pri gostilničarju in kmetu na deželi, temveč v prostorih, kjer se toči šampanjec in druge enake dragocene pijače.

Ne razumemo pa tudi tega, da se je v kranjskem okraju nekaj prepovedalo, kar v drugih okrajih ni prepovedano in naj bo torej okraj Kranj nekaka posebna izjema — dežela v deželi — in to popolnoma brez vzroka.

Odločno torej ugovarjamo izdani prepovedi in zahtevamo kot davkoplačevalci, da veljajo za nas iste postave, kakor za druge dežele v obširni Avstriji.

K temu dopisu pripominja uredništvo: Res je, da se gostilničarjem in žganjetočnikom čimdalje bolj utesnuje prodaja žganjih pijač, toda tozadevne odredbe ne dosežajo svojega namena, namreč da bi se omejilo žganjepitje, ampak še **pospešuje**. Ljudje si namreč ravno ob nedeljah in praznikih privoščijo pijačo, ker imajo čas; če pa ne dobe žganja v gostilni, si pa v prodajalni kupijo navadnega špirita, ga zmešajo z vodo in potem se s tem škodljivcem nalivajo. Če bi pa v gostilni dobil pijačo, bi pa par kozarčkov dobrega žganja spil, ki mu ne bi škodoval, kakor navadni špirit. Kar je za mesto dobro, ni vedno dobro za deželo, zato pa sedanja praksa bolj škoduje ljudstvu kakor koristi. S tem se le škoduje gostilničarju, podpira pa tovarnarje špirita in veletrgovce! V narodno-gospodarskem oziru se nič ne pridobi, pač pa le omejuje izdelovanje dobrega domačega žganja, ki so ga gostilničarji tudi sami kuhali in prodajali. Zveza bo v

tem pogledu storila potrebne korake, da se stvar pojasni.

Razno.

Gostilničarsko - kavarnarska strokovna šola v Zagrebu. Zveza gostilničarskih zadrug kraljevine Hrvatske in Slavonije se je odločila, da otvori v Zagrebu strokovno šolo za gostilničarski in kavarnarski naraščaj. Pričakujemo le še, da ji vlada potrdi pravila in učni načrt ter misli že s 1. marcem t. l. otvoriti to šolo. Letos se otvori samo en razred, kateremu bo v bodočnosti sledilo več razredov. — Z vresničenjem te šole je storila hrvatska Zveza glede povzdige gostilničarskega obrta velik korak naprej. Kedaj ji bo mogla naša Zveza slediti? Na to bi lahko dali točen odgovor: Takrat, ko bodo vsi slovenski gostilničarji združeni v zadrugah in vse zadruge v Zvezi! Tako daleč še nismo, zato pa je naloga »Gostilničarja«, da vzbudi pri vseli tovariših zavest za stanovsko organizacijo, zavest, da se more le v skupnosti povzdigniti kak stan in ustanoviti naprave, ki so potrebne, da se doseže prava strokovna usposobljenost za njega.

* **Gradba hotelov v Novi Srbiji.** V Belgradu se snuje delniško društvo, ki namerava v vseh večjih mestih nove Srbije zgraditi moderne hotele. Z ozirom na važnost tega društva, mu hoče ministristvo dovoliti velike ugodnosti. Tako ne bodo novi hoteli v novi Srbiji 10 let nikakega davka plačali in jim bo dovoljen carine prosti uvoz materijala za gradbo in za notranjo opremo. Društvo se zato obvezuje, da bo v dveh letih zgradilo v Skoplju in Bitolju dva velika hotela, vsak po 150 postelj in da bo kasneje tudi v ostalih mestih zgradilo podobne hotele.

* **Avstrijske pivovarne l. 1912.** Finančno ministrstvo je izdalo pred kratkim izkaze o dohodkih užitninskega davka leta 1912., ki vsebujejo nekatere zanimive podatke o številu pivovarn v Avstriji, uporabo surovin, delovne razmere, varenje piva ter izvoz in uvoz tega. Po teh izkazih je bilo v Avstriji 1111 pivovarn, za 35 manj kot v prejšnjem letu. Bilo pa je 89 delniških družb, 139 zadrug in 883 zasebnih podjetij. Po posameznih kronovinah se dele pivovarne tako - le: Nižja Avstrija 42, Zgornja Avstrija 127, Solnograško 37, Štajersko 24, Koroško 34, Kranjsko 7, Trst z okolico 1, Tirolsko 43, Predarlško 26, Češko 555, Moravsko 93, Šlezija 27, Galicija 88 in Bukovina 7. V Istri, na Goriškem in v Dalmaciji ni pivovarn. Od obstoječih pivovarn je obdelovalo 854 izključno avstrijski ječmen, 54 izključno ogrski ječmen, 134 avstrijski in ogrski ječmen in ena pivovarna v Galiciji inozemski ječmen. Povprečno so imele pivovarne skupaj 29.681 delavcev; od teh je bilo plačanih dnevno 5396, tedensko 10.489, mesečno 13.247 in v akordu 549. Pridelalo pa se je piva 227 milijonov hektolitrov, in sicer na Nižjeavstrijskem 371, na Zgornjeavstrijskem 111, na Solnograškem 045, na Štajerskem 135, na Koroškem 025, na Kranjskem 011, v Trstu z okolico 013, na Tirolskem 045, na Predarlškem 014, na Češkem 1066, na Moravskem 182, v Šleziji 064, v Galiciji 162 in v Bukovini 019 milijonov hektolitrov.

* **Mednarodni zavod za izobrazbo hotelirjev.** V Düsseldorfu na Nemškem bodo ustanovili **hotelsko visoko šolo**. V to svrhu sta predsednik mednarodnega društva hotelirjev Oton Hoyer in župan dr. Herold iz Düsseldorfa podvzela obsežno študijsko potovanje, da bi proučila one podlage, na katere bi se moglo pri ustanovitvi novega zavoda ozirati. Začetkom novembra preteklega leta sta si ogledala tudi dunajske gostilničarske strokovne šole. Pri sprejemu teh strokovnjakov, katerim se je tudi več drugih pridružilo, se je poudarjal važen pomen hotelske visoke šole in tudi zastopniki našega ministristva za javna dela so zagotovili podporo novi šoli. Torej imamo pričakovati visoko šolo tudi za gostilničarski obrt.

Tovariši! Tovaršice!
Kupujte le pri tvrdkah,
ki podpirajo in oglašajo
v „Gostilničarju“, v
vašem glasilu.

34 1-24

VERMOUTH-

vino najboljše kakovosti prodaja po najnižji ceni tvrdka

Br. Novaković

vinska trgovina v Ljubljani.

32 2-24

Najstarejša domača zlatarska tvrdka!
25letni jubilej obstoja leta 1914.

Raznovrstna zaloga vseh zlatarskih predmetov in ur.

Ure z lastno znamko

 „Tup“.

Popravila in nova dela ter poročne prstane izdelujem

* v lastni delavnici *

z električnim obratom.

Najnižje cene. Vestna in točna posrežba. Cenovniki zastoj

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zapris. sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica 3.

19 1-24

Štampilje

vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

ANTON ČERNE

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj

LJUBLJANA

Stari trg šte. 20.

Ceniki franko.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadruge v Ljubljani

Marije Terezije cesta šte. 16

posreduje brezplačno za vse službo iščoče

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v, z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslužujte se te ugodne prilike!

26 1-24

Vso noč odprta.

Kavarna „Central“

poleg jubilejnega mosta vsak dan

KONCERT.

vsak dan

16 1-24 Štefan Miholič kavarnar.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kolmann
 11 v Ljubljani 1-24
 dovoli gostilničarjem in kavararjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarija
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani.

Najboljše ogrske salame,
 fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klobase, prekajeno meso, slanino s papriko, najboljši pristni emendolski sir ter sladko čajno surovo maslo
 priporoča trdka 13 1-24
J. BUZZOLINI
 Ljubljana, Stritarjeva ulica.
 Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do največje množine po najnižji ceni.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič
 Spodnja Šiška štev. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gor.
 Telefon št. 262. 14 1-24

Pivovarna **Reininghaus**
 Gradec — Steinfeld
 priporočata svoja najboljša piva, kakor:
Gradec „Puntigam“
 Pivovarna
varčno carsko, vležano in bavarsko v sodkih in steklenicah. 27 1-24
 Specijaliteta **Reininghausovo dvojno sladno pivo „St. Peter“** v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn **Reininghaus in Puntigam**
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss
 priporoča svoje priznane priljubljene izdelke
marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva
 v sodčkih in steklenicah.
Zastopnik: Fr. Sitar v Sp. Šiški.
 33 2-24

A. Zankl sinovi
 tvornica barv, lakov in firnežev
 Ljubljana
 priporoča 21 1-24
 oljate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps), olje za pode in stroje, karbolinej, čopiči itd.
Ceniki zastoj.

Vinska trgovina **Alojzij Zajec v Spod. Šiški pri Ljubljani**
 priporoča cenj. gostilničarjem in zasebnikom svoja priznana najboljša vina kot: dolenska, štajerska, goriška ter istrsko belo in črno po znižanih cenah.
 Postrežba točna in zanesljiva.
 Dalje priporoča p. n. občinstvu hotel „Bellevue“ pri Ljubljani, ki ima krasno opremljene sobe z vsem komfortom za prenočišče tujcev in za letovišarje. V restavraciji se točijo najfinejša stara vina. Izborna kuhinja. Kava vedno na razpolago. Najlepši razgled na Ljubljano in okolico. Svež zrak in krasni izprehodi po tivolskem gozdu.
 Obenem se priporoča cenj. letovišarjem hotel „Stol“ na Blejski Dobravi poleg postaje Dobrava med Jesenicami in Bledom. Krasno opremljene sobe za cele družine in posameznike. Dobra restavracija s fino kuhinjo in dobrimi starimi vini ter kegljiščem in lepim senčnatim vrtom. Cene primerne. Lep izprehod do krasnega Vintgarja 1/4 ure. 15 1-24

Gričar & Mejač
 v Ljubljani, Prešernova ulica štev. 9
 priporočata
 v veliki izbi in po najnižji ceni obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice itd. itd.
 Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) 22 v vseh velikostih. 1-24

Jakob Zalaznik
 pekarija, slačičarna in kavarna 31 1-24
Stari trg 21
 se priporoča sl. občinstvu posebno z dežele
na zajutrak.
 Filijalke:
 Mestni trg štev. 6
 Kolodvorska ulica štev. 6.

Avg. Agnola
 30 Ljubljana, Dunajska cesta 13. 1-24
 Zaloga raznovrstnega namizja za gostilne, hotele in kavarne.
Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi zastoj in poštne prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 1-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina
Ant. Müllerja
 v Domžalah
 priporoča
 p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih, hrvaških in štajerskih vinskih gor. ter zagotavlja točno in solidno postrežbo po primernih cenah.
 Vino se dostavlja na dom ali pošilja po železnici. 29 1-24

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo na tisoče priznanj.
Želodčna tinktura
 lekarnarja Piccolija v Ljubljani
 krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna.
 1 stekleničica velja 20 vin.
 20 1-24
 Naročila sprejema lekarna **G. Piccoli, Ljubljana.**

Mihael Kastner, Ljubljana
 7 1-24
 Glavna zaloga rudninskih voda.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje trdka
 Veleprazarna za kavo z električnim obratom. 8
T. Mencinger, Ljubljana
 Zaloga mineralnih voda. 1-24 vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)
 priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvozno pivo v sodčkih in steklenicah.
 Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 23 1-24

Za vsako gostilno je potrebno, da ima naročen „Slovenski Ilustrovani Tednik“. Ker je velezanimiv zabaven in poučen list s slikami, ga vsakdo rad v roke vzame. Naročite ga torej takoj! — Izhaja v Ljubljani in stane za četrt leta le 250 K. — Izdatek za „Slov. Il. Ted.“ se vam stotero izplača, ker se bo gostom zelo priljubil.

Ustanovljena 1. 1818.

Ustanovljena 1. 1818.

PIVOVARNA MENGEŠ

Julius Stare

priporoča svoje izborno vležano marčno, dvojno marčno in bavarsko pivo v sodčkih in steklenicah.

==== Naročila sprejemajo zaloge: =====

Ljubljana, Metelkova ulica št. 19, Borovnica, Cerklje na Gorenjskem, Dragomelj, Izlake, Javornik, Ježica, Kamnik, Kranj, Lesce, Medvode, Mokronog, Moravče, Motnik, Rudolfovo, Škofja Loka, Šmartno pri Litiji, Št. Vid pri Zatičini ali pivovarna v Mengšu.

1 1-24

Sukneno blago

za moške in ženske

==== dobite =====

v veliki izbiri in po ugodni ceni v trgovini občno znane tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Fino belo blago za rjuhe in perilo, cvilih za modroce, koltri, koci, lepi namizni prti, servijete itd. v bogati izbiri.

Izgotovljene obleke

dobre kakovosti, lepega kroja za odrasle in otroke, v veliki izbiri v posebnem oddelku konfekcijske in manufakturne trgovine

„PRI ŠKOFU“

Medarska ulica Ljubljana Pred Škofijo 3

Na zahtevo se obleka po odbranem blagu po lastnem krojaču izgotovi.

9 1-24

28 1-24

Priporočamo svojim cenjenim ::
tovarišem gostilničarjem izborno
marčno, dvojnomarčno
termalno in granatno ::

PIVO

največje slovenske narodne tvrdke:
Delniška družba združenih
pivovaren Žalec in Laški trg
==== v Ljubljani. =====

Srečko Potnik

: Vakuum parna destilacija :
rastlinskih in sadnih cvetov
v Ljubljani, Slomškova ulica 27

priporoča cvete in kompozicije za izdelavo ruskega kumljevca, rastlinske grenčice, planinskega rastl. sladkega žganja, poprovega metovca, ruma za čaj, vermuta, drožnika, tropinovca, hruševca, jabolčnika, breskvovca, pelinkovca, vanilije, želodčne grenčice, janeževca, sadn. groga, ruma-aroma itd.

Razpošilja se v najmanjši količini pet vrst naenkrat za K 5:50, iz katerih se napravi 50 litrov različnega likerja. Večje množine znatno cenejše! 3 1-24

Gostilničarji!

Pozor! 4 1-24

Predno kje drugje kupite ali naročite

gramofon ali godbeni avtomat

ogledajte si mojo veliko zalogo

A. RASBERGER

Sodna ulica št. 5, poleg t. kr. den. sodnije, zastopnik avstr. gramofonske družbe na Dunaju in drugih svetovnih tvrdk. Največja izber gramofonskih plošč na Kranjskem. Ugodna zamenjava starih plošč. Blago se odda na poljubno odplačevanje v malih obrokih. Edina strokovna delavnica za popravo vseh vrst gramofonov in godbenih avtomatov pod garancijo. Godbeni avtomat postavim na željo v vsako gostilno, tako da se sam plačuje.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborno vpliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Dobi se tudi v vseh prodajalnah konsumnega društva za Ljubljano in okolico.

Odlikovani v Parizu z zlato kolajno in častnim križcem.

2 1-24

I. kranjska tovarna mineralnih vodá, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni malinov in citronov sok, nadalje izborne sadne pijače v patent. steklenicah: **jagodovec, nektar, kristalno citronado, jabolčni biser.**

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!